

Ens queda una pregunta per a finalitzar el Ple i...

Pregunta que formularà la il·lustre diputada Cristina Cabedo a l'honorable consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica.

Diputada, quan vosté vullga, té la paraula.

La senyora Cabedo Laborda:

Bon dia, senyora consellera.

Tornar a les seues competències per no voler fer demagogia. Quan parlem d'igualtat i de la seua consecució, sembla que aquesta es dona per sí de manera progressiva. Que quan miren enrere i veiem o una Espanya en blanc i negre per a moltes coses i també per als drets de les dones, sembla que siga perquè qualsevol història passada haja estat sempre pitjor que l'anterior.

Però no sempre ha estat aixina, sols una desmemòria orquestrada baix l'argument de ser l'única manera d'avançar i d'esborrar les vergonyes d'un país porta també invisibilitzar que, abans de l'Espanya franquista que impulsava i consolidava un model de dona supeditada a la resignació i a la submissió a l'home, va existir una altra Espanya.

Una altra Espanya orgullosa de l'autonomia de les dones que portaven l'educació a eixa mateixa Espanya d'història caciquil, que s'afiliaven a sindicats per a defensar els seus drets o que, en definitiva, exercien en les seues arts i intel·lectes.

Amb el colp d'estat i el règim franquista, aquestes dones van ser empresonades, torturades, sotmeses a la humiliació pública, amb l'objectiu de dinamitar els avanços aconseguits durant la república, per i per elles mateixes. Avui, per cert, fa 89 anys que Clara Campoamor va aconseguir el vot femení (*Veus i protestes*) i el passat cap de setmana va fer 40 anys dels últims...

El senyor president de les Corts Valencianes:

Senyories, per favor.

La senyora Cabedo Laborda:

...afusellaments franquistes.

Al País Valencià 19 dones varen ser executades del 1939 al 1942, per cert, dones que estimaven la seua autonomia i la seua llibertat.

Convindrà, senyora consellera, que és de justícia que els seus noms ressonen en el nostre parlament: Carmen Martínez Fortea, Francisca Ballester Nogueras, Bárbara Morella Ribes, Trinidad Garrigues Ortíz, Rosa Font Beltrán, Mercedes Martínez Ruiz, Eloina García Irazo, totes elles afusellades el 1939; Vicenta Mena Mahiques,

Angélica Barber Pastor, Dolores Arna Campos, Rosario Migolla Espinilla, Andrea Ibáñez Segura, Antonia Cerda Revilla, Dolores Moreno Victoria, Encarnación Irazo Pradas, Águeda Campos Barrachina, totes elles afusellades al 1940; Dolores Capella Canet, Concepción Piera Cogollo, les dos afusellades al 1941; María Pérez Lacruz, afusellada al 1942.

Jo li pregunte, senyora consellera, quan les dones arrastreu una mancança de referents; quan arrastreu un model històric de submissió, de dependència, de necessàriament ser pròpies de l'espai domèstic, d'invisibilització de la fortaleza, la valentia, la heroïcitat de les dones més comuns i quotidianes que van alçar el país des de la seua pròpia autonomia i no des de l'abnegació, creu vosté important rescatar la memòria de les dones represaliades pel franquisme? (*Aplaudiments*)

El senyor president de les Corts Valencianes:

Moltes gràcies, senyoria.

I amb la resposta de la honorable consellera finalitzarem esta sessió.

La senyora consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica:

Moltes gràcies, diputada Cabedo, per fer-me una pregunta que té a veure amb les meues competències.

Com vosté molt bé ha dit, les dones han sigut invisibilitzades durant tota la història i la repressió franquista no va ser una excepció. Les dones a la repressió franquista varen patir una doble repressió: la repressió per ser dones republicanes i la repressió per ser dones. Les raparen el cap, les torturaren, les esclavitzaren, les empresonaren, les violaren i les assassinaren. El seu delictes, ser mestres, sindicalistes, antifranquistes, lluitar per un món més just i més solidari.

Deia Queipo de Llano que «A las rojas, a las mujeres republicanas, hay que violarlas a todas y después matarlas». Decía, también, en la radio: «No se van a librar por mucho que berreen y pataleen porque vamos a demostrarles lo que es un hombre de verdad». En l'Espanya de Franco les dones, en general, i les republicanes, en particular, no se les considerava persones.

I no podem oblidar tampoc a les dones a les quals els varen furtar els fills i les filles, com María la Jabalina que hui encara està en una fossa comuna al cementeri de Paterna, a qui li arrancaren el seu nadó només nàixer i després l'afusellaren en el terror. No va ser l'única, deia l'historiador català Ricard Vinyes que: «La desaparición de los hijos de los hijos de las reclusas en el momento del parto fue una realidad practicada sin demasiados escrúpulos».

Rescatar la memòria de les dones represaliades durant la guerra civil, la dictadura i la transició és un eix fonamental de les polítiques de memòria democràtica. Condemnem la violència cap a les dones exercida al llarg de la història i, per tant, també, en el període més fosc de la nostra història més recent.

Des d'aquesta conselleria estem desenvolupant i planificant actuacions que incorporen aquesta perspectiva, on s'inclouran programes d'investigació i difusió en compliment de l'article 32, 33 i 34 de la Llei de memòria democràtica. I tenim clar que esta tasca ha de desenvolupar-se de manera transversal abastant polítiques tant d'educació, com de justícia, com d'igualtat i, sobretot, de cultura també.

I treballarem també des de la Comissió Interdepartamental per a la Recuperació de Memòria Democràtica.

La diputada ja ha anomenat a algunes, la història no va a esborrar el nom de les 13 roses, és obligació nostra que no s'esborre molt el nom de moltes altres que lluitaren pels valors democràtics i la llibertat.

Noms com Rosa Estruch, alcaldessa de Villalonga i dirigent del PCE, apallissada i empresonada, les tortures li deixaren seqüeles de per vida. Remedios Montero, coneguda com Celia, guerrillera antifranquista i membre del PCE, torturada salvatgement i empresonada, les tortures varen impossibilitar que tinguera fills al llarg de la seua vida.

Pilar Soler Miquel, de la Agrupación de Mujeres Antifascistas del PCE, empresonada, torturada i novament empresonada. María Pérez, ja l'he anomenada, María La Jabalina, militant de Jóvenes Libertarias, li furtaren el bebè i després l'afusellaren a Paterna. Ángeles Malonda, espoliada i empresonada per ser militant socialista i pertànyer a la UGT. Francisca Ballester i Carmen Martínez Fortea –la diputada les anomenava– militants de la CNT també afusellades a Paterna. Águeda Campos, represaliada i empresonada en la presó de Santa Clara i afusellada en Paterna, per cert, militant del POUM.

I, per últim, no m'agradaria acabar sense anomenar a Alejandra Soler, que va militar tota la seua vida al PCE, i que hem tingut la sort de gaudir-la fins fa molt poquet i que, a més a més, estar en ella era una lliçó de vida, que va patir l'exili.

No anem a deixar que els seus noms, com he dit, els esborre la història.

Gràcies. *(Aplaudiments)*

El senyor president de les Corts Valencianes:

Moltes gràcies, senyora.

Senyories, amb eixa resposta, hem culminat la nostra sessió plenària del dia 24. Han fet vostés un bon treball.

És closa la sessió. *(El president colpeja amb la maceta)*

(S'alça la sessió a les 13 hores i 15 minuts)

D'acord amb l'article 18.2 del Reglament de les Corts Valencianes, s'indiquen les senyories assistents a la sessió:

Álvaro Cerezo, Mònica
 Arquillos Cruz, Luis
 Bachero Traver, Belén
 Barceló Chico, Ana
 Barrachina Ros, Miguel
 Bastidas Bono, Elena María
 Bellver Casaña, Jorge
 Blanes León, Estefania
 Bonig Trigueros, Isabel
 Bravo Sanestanislaio, Gabriela
 Cabedo Laborda, Cristina
 Cantó García del Moral, Toni
 Castelló Cervera, Trini
 Cerdán Martínez, Ana María
 Chulvi Español, José
 Climent González, Rafael
 Davó Bernabeu, Naiara
 Escrig Monzó, Sabina
 Esteve Aparicio, Carles
 Ferri Fayos, Fran
 García Gomis, David
 García Guasp, Patricia
 Gascó Verdier, Beatriz
 Giraldo Jiménez, Yaneth
 Gómez Santos, Irene Rosario
 Gracia Calandín, Carlos
 Laguna Asensi, Carlos
 Lima Gozávez, María Pilar
 Llanos Pitarch, José María
 Llopis Pascual, Fernando
 Martín Pérez, Sandra
 Martínez Fuentes, Luis
 Martínez Ramírez, Carmen
 Marzá i Ibañez, Vicent
 Massó Linares, María de los Llanos
 Mata Gómez, Manolo
 Merino Peña, Ruth
 Morera i Català, Enric
 Muñoz Lladró, José
 Mustafá Ávila, Rosa de Falastín
 Nadal Sendra, Josep Ramon
 Oltra Jarque, Mónica
 Ortiz Vilella, Eva
 Pascual Pérez, Miguel
 Pastor Llorens, Fernando
 Pérez Garijo, Rosa María
 Peris Cervera, Rosa
 Pla Herrero, Jesús
 Puig i Ferrer, Ximo
 Robles Galindo, Papi
 Salvador Rubert, María José
 Serna Serrano, Toñi
 Woodward Poch, Tony